

Als minister Sophie Hermans de kostbare energietransitie niet wil opschorten dan moeten PVV en BBB haar laten vallen

Posted on 8 maart 2025 by Eduard Bomhoff

Natuurlijk houdt Greta Thunberg stug vast aan 'netto nul'. Kwestie van karakter. Vorige week deed ze nog mee aan een demonstratie in België. In dat kamp zien we ook het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en professor Jan Rotmans (EUR), de man van de bizarre uitspraak 'hoe snel het ook gaat [op weg naar netto nul] het moet altijd nog sneller'. Maar vreemd is dat ook minister Sophie Hermans net als Greta en Jan Rotmans alle klimaatdoelen voor 2030, 2035 en 2050 stijf blijft omarmen.

Een tweede kamp bestaat uit partijen die beseffen dat 'netto nul' nooit werkelijkheid zal worden, maar niet durven zeggen of dat erg is. Hier vinden we sinds kort het Centraal Planbureau (CPB). Dat heeft de eerste stap gezet: het is nu wel zeker dat de klimaatdoelen worden gemist, maar we willen ons nog niet

uitspreken of dat ook maar beter is – tientallen miljarden gespaard en de economie nog op tijd gered – of dat we angstig afwachten tot Nederland zich moet terugtrekken op de hogere gronden achter Amersfoort en Zwolle.

Wat is de beste tactiek?

Het derde kamp durft te zeggen: opgeven van 'netto nul' is vooruitgang, na een hysterie die begon met Al Gore ('in 2013 ligt er geen ijs meer op de Noordpool') en die in Nederland de afgelopen twee jaar een treurige piek bereikte toen officieren van justitie en rechters vrijkaarten gaven aan Extinction Rebellion omdat hun acties zo nodig en belangrijk waren.

'Of het groene thema nog kiezers lokt voor de VVD is twijfelachtig, dringt ook in de fractie door. Het woord "klimaatadaptatie" is er al gevallen.' Aldus politiek commentator Wouter de Winther in *De Telegraaf*. Bij Wilders en Van der Plas lezen ze dat natuurlijk ook, en daarmee wordt het urgent om een eigen tactiek te bepalen. Nú schrap zetten tegen extra miljarden voor 'groene groei', Sophie Hermans laten vallen en daarna campagne voeren tegen een VVD die geen afstand durfde te nemen van de lijn van klimaatminister Rob Jetten (de man van -0,000036 graden)? Of bang zijn voor zo'n kabinetscrisis met zetelverlies en een terugkeer naar machteloze oppositie, en dus maar alles slikken om Schoof-1 nog even langer te stutten en het aan de VVD over te laten wanneer en hoe die partij het kabinet laat vallen?

De VVD heeft de minister van Financiën en die kan de komende weken naar believen een begrotingspost kiezen om zijn 'onaanvaardbaar' uit te spreken. Dat doet hij misschien in het belang van het land, maar zeker in het belang van zijn VVD. Als Schoof-1 door toedoen van de VVD omvalt, is dat heel zuur voor Geert Wilders, die dan teruggaat in de oppositie na zo lang wachten op de kans om een stempel te zetten op het asielbeleid. Zuur ook voor Caroline van der Plas die zo bekwaam haar BBB liet groeien en bloeien, maar dan weer machteloos zou moeten aanzien hoe een ondeskundige en gevoelloze elite 'beleid' wil dicteren voor boeren en vissers.

En toch lijkt het mij beter om nu snel eerlijk te zijn over de schade van 'netto nul', met het bijkomende tactische voordeel dat op dit moment de VVD kennelijk is gespleten over dat onderwerp, met een zwakke minister Hermans vóór 'netto-nul', maar een deel van de aanhang in het nauw door de extreme prijzen voor energie,

en de gehele VVD ongemakkelijk met alle dwang waarmee 'netto nul' gepaard gaat.

Snelle invoering van nieuwe technologie is duur

Hier nog wat nuttige ammunitie voor PVV, BBB (en JA21). Het beste argument om de transitie naar minder CO2 niet op te jagen staat precies beschreven in een nieuw artikel van Bernardino Adao en zijn co-auteurs van de Banco de Portugal (zuster van onze DNB) in *Energy Economics*:

'In de aanwezigheid van snelle technologische vooruitgang en hoge kapitaalkosten brengt de acceptatie van nieuwe technologie vaak extra kosten met zich mee. Dit kunnen kosten zijn die verband houden met het buiten gebruik stellen, slopen of recyclen van oude apparatuur; aanpassingskosten als gevolg van de overstap; en juridische en transactiekosten in verband met financiering, verkoop, aankoop en installatie van nieuwe apparatuur. Hoe sneller de installatie van nieuwe energie-technologie, hoe hoger de kosten als gevolg van vroege invoering.'

EU-dictaat van 100% elektrisch verdwijnt

De auteurs nemen 'global warming' heel serieus, willen financiële offers brengen om de CO2-uitstoot te verminderen, maar maken een schatting van de kosten van een geforceerde afgang van olie en gas. Beter om de nieuwe technologieën tijd te geven om efficiënter te worden en de fabrieken, auto's, schepen en vliegtuigen geleidelijk om te schakelen. Een te snelle transitie is onnodig kostbaar want dan gaan we een economie bouwen waar we over twintig jaar al weer spijt van hebben, omdat in die tijd de nieuwe technologie al weer zo veel verbeterd is.

Eén illustratie van de gevaren van een te snelle introductie van nieuwe technologie zien we nu al. De EU gaat binnenkort het eerdere bevel corrigeren aan Volkswagen, Mercedes en alle andere autofabrikanten om vanaf 2035 alleen nog elektrische auto's te maken. Dat was overhaast, want de EU had niet nagedacht. Niet alleen of Volkswagen en Mercedes de concurrentie met China kunnen overleven in het elektrische segment, maar evenmin nagedacht over wat dat betekent voor oplaadpunten en voor het elektriciteitsnet (de komende jaren is daarvoor 190 miljard euro nodig). Het dictaat honderd procent elektrisch verdwijnt en wordt vervangen door een oproep om vooral hybride auto's te maken.

Ons CPB heeft vorige week, net als de Banco de Portugal, ook gepubliceerd over de investeringen in de toekomst, maar modelleert die investeringen verkeerd voor dit onderwerp, en onderschat de schadelijke gevolgen van de hoge accijnzen en belastingen, in Nederland zo veel hoger dan gemiddeld in Europa, laat staan de VS en Azië.

Het gelijk van Bernardino Adao en zijn collega's bij de Banco de Portugal dat haastige spoed bij minder CO2 zelden goed is, zien we al op zo veel fronten in Nederland, waar de regering fout op fout stapelt in haar beleid om de transitie te forceren. Denk aan de gemeentelijke warmtepompen, de windmolens op foute locaties, en nu vooral de miljarden die in de Noordzee gaan verdwijnen wanneer minister Hermans doorzet met nieuwe windparken.

Neem tijd voor nieuwe technologie

Nogmaals: de Portugese economen houden correct rekening met serieuze kosten wanneer de aarde veel warmer wordt, maar laat zien dat tijd nemen voor een leerproces voor nieuwe technologie verstandig en kosteneffectief is. Het is een afweging die minister Hermans nu eindelijk moet maken, en als zij of haar beleidsmedewerkers daar ideologisch nog niet aan toe zijn, dan is het tijd voor actie van PVV en BBB.

Eduard Bomhoff *is oud-hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende. In november 2024 verscheen zijn boek* ***'Het Casinopensioen – en andere brandende kwesties'.*** *Het boek is overal te koop of te bestellen, zoals* ***ook in de winkel van Wynia's Week****.*

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*